

Wet Dieren, meer aandacht voor vissenwelzijn

Door Wim van Eijk

De Wet Dieren is een kaderwet waarin een aantal wetten waaronder de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (GWVD), in meer of mindere mate integraal zijn opgenomen. Het wetsvoorstel is onlangs op politiek niveau besproken. Uitgangspunten zijn o.a. dierenwelzijn en de intrinsieke waarde van het dier.

Een indicator voor dierenwelzijn zijn gedragskenmerken. Is het gehouden dier in staat zijn soorteigen gedrag te vertonen? De beschikbare kennis over natuurlijk gedrag bij vissen van de met name in Nederland gekweekte soorten, is op dit moment echter nog onvoldoende aanwezig. Er zal nog veel wetenschappelijk onderzoek op dit terrein gedaan moeten worden.

Uitgangspunt is de intrinsieke waarde van het dier. Een dier is een levend wezen en kan pijn en ongerief ervaren. De mate waarin doet er niet toe. Er is voldoende onderzoek gedaan om vast te kunnen stellen dat ook vissen pijn en ongerief kunnen ervaren. Hoe de intrinsieke waarde van het dier zich verhoudt tot de economische waarde of tot de gebruikswaarde voor de mens staat los van elkaar.

Overheidsbeleid

Sinds de Tweede Kamer de motie van de Partij voor de Dieren heeft aangenomen, is vissenwelzijn onlosmakelijk verbonden met het beleid met betrekking tot dierlijke productie.

Onder vissenwelzijn worden alle aspecten verstaan vanaf de kweek van de vis, het

houden ervan, het transport tot en met het doden en verwerken.

In de welzijnsdiscussie komt naar voren dat bij de productie van voor consumptie bestemde dieren een spanningsveld bestaat tussen dierenwelzijn en economische belangen. Viskweken is een economische activiteit waarbij de viskweker er alle belang bij heeft dat de vissen gezond zijn. Visgezondheid en –welzijn zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Huidige situatie kweekvissector

Viskwekers produceren binnen de kaders die door de overheid (wet- en regelgeving) zijn aangegeven alsmede de randvoorwaarden die door maatschappelijke organisaties aan dierlijke productie worden gesteld.

Nederland heeft als enige lidstaat van de EU een toetsingkader voor de aanwijzing van voor productie te houden vissoorten. Voor de productie van de soorten die al langer gekweekt worden, wordt de lat steeds hoger gelegd. Het aandachtsveld is verschoven naar dierenwelzijn. De ontwikkeling van een "humane" bedwelgings- en dodingsmethode is daar een voorbeeld van. De sector

moet investeren, zelfs in een periode dat het financieel niet zo rooskleurig is. Ook de kweekvissector heeft te lijden onder de economische crisis. Daartegenover staat dat veel consumenten niet bereid zijn om een hogere prijs te betalen voor visproducten waardoor de producent de meerkosten alléén moet dragen. Bovendien kiest de consument – ook vanwege de economische crisis – steeds vaker voor goedkopere visproducten. Goedkope visproducten komen veelal diepgevroren Nederland binnen en worden soms als “refreshed” verkocht. De concurrentiepositie van de Nederlandse kweekvissector wordt er, vanwege een duurder productiesysteem, niet beter op.

Minister Verburg heeft wel aangegeven dat verbetering van het dierenwelzijn op Europees niveau geregeld moet worden. Indien dit in Europees verband niet lukt of niet snel genoeg gaat dan zouden regels op nationaal niveau gesteld moeten worden, zodanig dat geen onrecht wordt gedaan aan het ‘level playing field’.

Keurmerk

Het MSC (Marine Stewardship Council) richt zich alleen op de verduurzaming van de visserij.

Thans wordt gewerkt aan het ontwikkelen van criteria van een ASC (Aquaculture Stewardship Council) voor gekweekte vis. Vanuit maatschappelijke organisaties wordt aangedrongen om ook welzijnsaspecten op te nemen in deze criteria. Het nieuwe keurmerk zou voor duurzaamheid en vissenwelzijn moeten staan. Daar kan een stimulans van uitgaan voor de verdere ontwikkeling en invoering van diervriendelijke dodingsmethoden. Het doden van de vis wordt als eerste en belangrijkste aspect genoemd in het kader van vissenwelzijn.

De Europese Commissie is bezig om een nieuwe impuls te geven aan de Europese

aquacultuur. Het is een gegeven dat de aquacultuur wereldwijd een enorme ontwikkeling en groei heeft doorgemaakt doch Europa en Nederland in het bijzonder blijven ver achter op deze ontwikkeling. De groei wordt hoofdzakelijk gerealiseerd in Azië.

Zoekende

Alle betrokken partijen zijn in overleg om de nieuwe koers te bepalen. De overheid wil de sector blijven stimuleren door o.a. innovatieve projecten een kans te geven. Bij het Visserij Innovatie Platform (www.visserijinnovatieplatform.nl) worden doorgaans een groot aantal projecten ingediend. Projecten die in aanmerking komen voor ondersteuning, worden – na een zorgvuldig beoordeling en toetsing aan vastgestelde criteria – geselecteerd.

Ook gericht onderzoek kan de sector verder helpen. Mede doordat “de kloof” tussen wetenschap en sector is verkleind, komt het onderzoeksprogramma tegemoet aan de wensen van de sector. Een goed voorbeeld is het onderzoek naar verbeterde bedwelming- en dodingsmethoden voor paling en meerval.

Tevens wordt gewerkt aan het meer toegankelijk maken van de beschikbare kennis en onderzoeksresultaten.

De kweekvissector staat thans onder druk. Desondanks zijn er ook ontwikkelingen die de sector nieuwe kansen en mogelijkheden kunnen bieden.

Hierover meer in het volgende nummer van Aquacultuur.